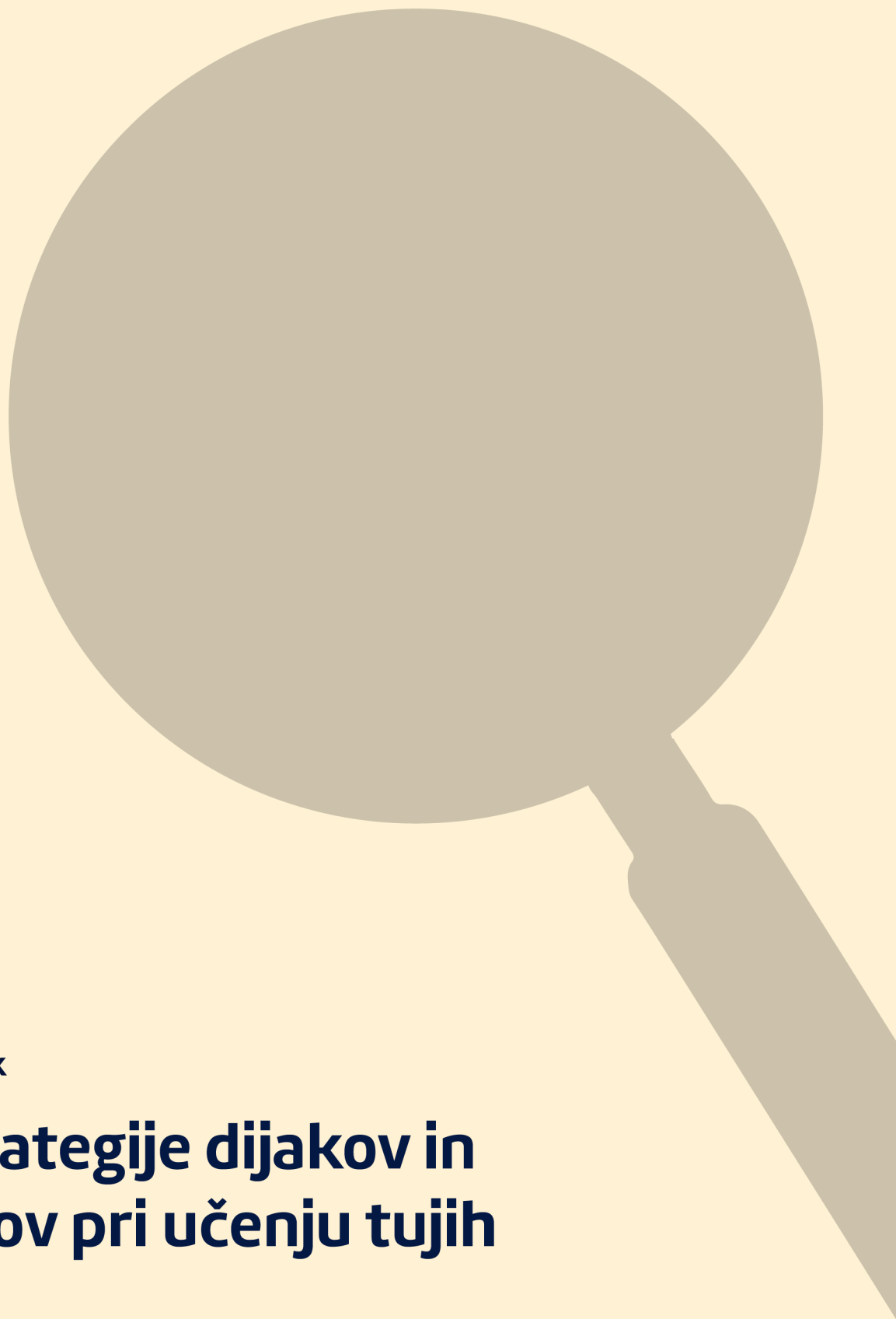

STUDENTISCHE BEITRÄGE ZU LERNSTRATEGIEN

2023

Urša Praprotnik

Učne strategije dijakov in študentov pri učenju tujih jezikov

UČNE STRATEGIJE DIJAKOV IN ŠTUDENTOV PRI UČENJU TUJIH JEZIKOV

Urša Praprotnik

Povzetek: Raziskava obravnava učne strategije kot pomembne pri procesu učenja tujega jezika. Analiziran je izbor učnih strategij pri posameznih udeležencih populacije slovenskih dijakov in študentov tujih jezikov. V raziskavi so tematizirane tudi nekatere povezave med izborom različnih učnih strategij po Rebeci Oxford pri različnih udeležencih in morebitni razlogi za to. Na podlagi zbranih podatkov so predstavljene razlike med dijaki in študenti in njihovim soočanjem z učenjem.

Ključne besede: učne strategije, dijaki, študenti

LERNSTRATEGIEN DER SCHÜLER UND STUDIERENDEN BEIM ERLERNEN DER FREMDSPRACHEN

Zusammenfassung : Die vorliegende Studie befasst sich mit verschiedenen Lernstrategien, die für den Prozess des Fremdspracherwerbs als wichtig empfunden werden. In der Studie wird die Auswahl der Lernstrategien bei slowenischen Gymnasiasten und Fremdsprachen Studierenden analysiert. Die Studie untersucht auch einige Zusammenhänge zwischen der Auswahl verschiedener Lernstrategien nach Rebecca Oxford bei verschiedenen Teilnehmern und beschäftigt sich mit den möglichen Gründen dafür. Basierend auf den gesammelten Daten werden die Unterschiede zwischen den Schülern und Studierenden und deren Umgang mit dem Lernen dargestellt.

Schlüsselwörter: Lernstrategien, Schüler, Studierende

1 Uvod

Od nekdanj je bilo ljudem pomembno, da bi spoznali različne načine, s katerimi bi si lahko nekaj lažje zapomnili ali pa se naučili, vendar pa se je znanstveno preučevanje učnih strategij v uporabnem jezikoslovju začelo nekaj desetletij nazaj (Šifrar Kalan, 2008, S. 35). Prav tako je od vsakega posameznika odvisno, kako bo pristopil k učenju. Na njegovo izbiro vpliva veliko zunanjih in osebnostnih dejavnikov, vsak učenec (dijak/študent) pa se uči na svoj način.

V pričujoči raziskavi sem analizirala pomen učnih strategij pri učenju tujega jezika na podlagi anketnega vprašalnika raziskovalke Rebecce Oxford (1990). V teoretičnem delu so na kratko definirane učne strategije in predstavljeni sta tipologiji strategij po Joan Rubin (1975) in Rebecce Oxford (1990), ki je izhajala iz dela Rubinove; v empiričnem delu sledi analiza zbranih podatkov slovenskih dijakov in študentov na podlagi tipologije po Rebecce Oxford in diskusija s predlogi razširitve analize.

2 Učne strategije

Pri opredelitvi učnih strategij pogosto naletimo na nejasnosti med definicijami, zato smo se omejili zgolj na nekatere, ki jih navaja tudi Šifrar Kalan (2008). Slednja poudari razliko med strategijo in pristopom, pri čemer je pristop neka splošna usmeritev, ki »izhaja iz znanstvenih preučevanj in prepričanj dobre šolske prakse ter usmerja cilje in vpliva na obseg, obliko in vsebino pouka.« (Šifrar Kalan, 2008, 33-34) Strategije poučevanja na drugi strani pa spadajo med organizacijo »določenih učnih metod in tehnik, ki spremljajo temeljno usmeritev ali so njen sestavni del.« (Čok, 1999, v Šifrar Kalan, 2008, 34) Barica Marentič Požarnik učne strategije opredeli kot »zaporedje ali kombinacij[o] v cilj usmerjenih učnih aktivnosti, ki jih posameznik upo-

rablja na svojo pobudo in spreminja glede na zahtevne situacije. Strategije lahko delimo na spoznavne (kako si snov zapomniti, strukturirati) in materialne (kako delati izpiske, zapiske)« (Marentič Požarnik, 2000, v Šifrar Kalan, 2008, 34). Pri učnem pristopu pa gre za »kombinacij[o] učnih strategij in je delno odvisna tudi od okoliščin, zahtevnosti snovi in vrste preverjanja.« (prav tam, 34)

Učne strategije so ciljno usmerjene; naslednji dve avtorici s področja raziskovanja učnih strategij poudarjata usmerjenost oz. namernost: Joan Rubin učne strategije pojmuje kot tehnike ali mehanizme, »ki jih uporablja učenec za usvojitev novih znanj« (Rubin, 1975, v Šifrar Kalan, 2008, 34), usmerjanje učenja pa razume kot tisto, kar učenec »počne, da se nauči in usmerja svoje učenje, [torej nize ravnanj, korakov, načrtov, postopkov, ki jih učenec uporabi, da si s tem olajša pridobitev, skladiščenje, priklic in rabo informacij.]« (prav tam, 34) Rebecca Oxford (1900, v Šifrar Kalan, 2008, S. 35) učne strategije razume kot »korake, ki jih naredi učenec, da bi povečal svoje učenje«, pri čemer poudari »namernost posameznika, ki z uporabo strategij želi učenje pospešiti, olajšati, samouravnati, narediti prijetnejše.« (prav tam, 35) Sodobni pogled na učenje in poučevanje pod vplivom kognitivne psihologije poudarja dejavno vlogo učenca v procesu učenja. Pouk je tako bolj osredinjen na učenca, učitelj pa je postavljen bolj v vlogo spremljevalca, pri čemer je med drugim njegova naloga predstaviti najrazličnejše učne strategije, učenec sam pa si izbere tisto, ki je zanj najustreznejša, in jo je zmožen uporabljati tudi pri samostojnem učenju. (Šifrar Kalan, 2008, 35) Tudi Rubin (1987, v Šifrar Kalan, 2008, 35) poudarja pomen samostojnosti učenca, ki je pridobil »dovolj spretnosti in strategij, da lahko sam uravnava svoj učni proces.« Prav samostojen učenec pa je tudi bistvo raziskovanja učnih strategij.

3 Tipologije učnih strategij

Šifrar Kalan (2008, 38) podrobneje predstavi tipologijo strategij Joan Rubin iz leta 1987 in tipologijo Rebecce Oxford iz leta 1990, ki predstavlja nadaljevanje dela Joan Rubin.

Rubin strategije razdeli v tri glavne skupine: učne, komunikacijske in družbene, s katerimi si lahko učenci znanje širijo posredno ali neposredno. Učne strategije učencem služijo za

neposredno pridobivanje znanja in jih razdeli še na kognitivne in metakognitivne strategije. Kognitivne strategije spadajo pod mentalne procese, ki so »neposredno vezani na predelavo podatkov, ki se jih želimo naučiti.« (Rubin, 1987, v Šifrar Kalan, 2008, S. 39) Gre torej za pridobivanje, skladiščenje, priklic ali uporabo neke informacije. Razdeli jih še na 6 podskupin, in sicer: razjasnitev/potrditev, ugibanje/induktivno sklepanje, deduktivno sklepanje, vadba, pomnjenje in nadziranje. Metakognitivne strategije so tudi neposredno povezane z učenjem in so potrebne pri zavestnem samouravnavanju učnega procesa; učenci torej svoje učenje opazujejo od zunaj in so ozaveščeni o tem, kaj se učijo in katere strategije uporabljajo pri določeni učni situaciji. Komunikacijske strategije na drugi strani so z učenjem povezane posredno. Njihova uporaba je povezana z nepretrganostjo komunikacije, torej učencem služijo, ko se pri komunikaciji znajdejo v težavah, predvsem takrat, ko »gre za razkorak med [učenčevim] znanjem in tem, kar želi sporočiti.« (prav tam, 39) Učenec si torej lahko pomaga s parafraziranjem, uporabi sinonime, enostavne povedi ali v naprej pripravljene pogovorne strukture, lahko se nekaterim besedam izogne ali pa prosi za pomoč pri izražanju, okleva, si pomaga z mimiko ali pa se odloči za tišino. Družbene strategije vključujejo »dejavnosti, ki jih učenec izvaja, da bi bil čimveč izpostavljen ciljnemu jeziku, postavi jih v okolje, kjer ciljni jezik lahko uporabljajo[.]« (prav tam, 40)

Tudi Oxford je izhajala iz posrednih in neposrednih strategij, vendar se je osredotočila zgolj na učne strategije. Deli jih na 6 podskupin.

Neposredne strategije miselno predelujejo ciljni jezik, vendar »vsaka podskupina (spominske, kognitivne, nadomestne) na svoj način in z drugačnim ciljem.« (Oxford, 1990, v Šifrar Kalan, 2008, 40) Spominske strategije učencem pomagajo skladiščiti in priklicati nove podatke, s pomočjo kognitivnih strategij je omogočeno lažje razumevanje in tvorba ciljnega jezika, nadomestne strategije pa »omogočajo rabo jezika kljub določenemu neznanju (npr. ugibanje, uporaba sinonimov).« (prav tam, 40) Posredne strategije so razdeljene na metakognitivne (načrtovanje, ocenjevanje), s katerimi učenci usmerjajo kognitivne strategije, čustvene strategije, ki »uravnavajo čustva, motivacijo in odnos do učenja«, (prav tam, 40) ter družbene strategije, ki so učencu v pomoč pri učenju v interakciji z drugimi. Tako posredne kot nepo-

sredne strategije Oxford poveže s štirimi jezikovnimi spretnostmi (branje, pisanje, govor, poslušanje).

Pri nadaljnji analizi je bila uporabljena tipologija po Rebeci Oxford.

4 Metodologija

Ideja za raziskavo je nastala v sodelovanju z doc. dr. Andrejo Retelj pri projektu Uporaba učnih strategij pri samoregulativnem učenju tujih jezikov na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. S pomočjo raziskave sem želela ugotoviti, katere učne strategije po Oxford uporabljajo dijaki slovenskih gimnazij pri učenju tujih jezikov in študentje tujih jezikov.

4.1 Udeleženci

V raziskavi je sodelovalo 87 dijakov in študentov tujih jezikov, ki so med 25. 6. in 4. 9. 2023 odgovorili na spletno anketo. V analizo smo zajeli 81 izpolnjenih vprašalnikov, saj 6 vprašalnikov ni bilo popolnoma izpolnjenih.

4.2 Instrument

V raziskavi sem uporabila vprašalnik, ki ga je pripravila Okford (1990). Vprašalnik sem iz nemščine prevedla v slovenščino in je razdeljen na 6 delov, s katerimi raziskujemo neposredne in posredne učne strategije, kot prikazujemo v nadaljevanju.

NEPOSREDNE STRATEGIJE

Sklop A: SPOMINSKE STRATEGIJE: zbiranje v skupine; asociacije, povezovanje novih besed, da bi si jih bolje zapomnili; slike, zvoki/glasovi, kombinacije slik in zvokov, dejanja, da bi si bolje zapomnili nove izraze; strukturirano delo, ponavljanje stare snovi.

Sklop B: KOGNITIVNE STRATEGIJE: ponavljanje; vadenje pisanja in zvokov; uporaba fraz in tabel; kombiniranje že znanih elementov z novimi in drugačnimi načini; uporaba tujega jezika v različnih avtentičnih situacijah, ki vključujejo štiri jezikovne spretnosti (poslušanje, branje, govor, pisanje); hitro branje za razumevanje glavnega sporočila besedila; uporaba pri-

ročnikov; delanje zapiskov; povzemanje; deduktivno sklepanje (na podlagi splošnih pravil); analiziranje izrazov; kontrastivna analiza jezikov (primerjanje); previdnost pri dobesednem prevajanju in pri neposrednem prenosu iz enega jezika v drugega; preverjanje razumevanja sproti usvojenega.

Sklop C: KOMPENZACIJSKE STRATEGIJE: ugibanje pomena izrazov v tujem jeziku s pomočjo ključev; globalno razumevanje namesto poznavanje podrobnosti; iskanje sredstev za razumevanje glavnega sporočila (zapisano ali izrečeno) kljub omejenemu jezikovnemu znanju, npr. gestikulacija, začasen preskok v materni jezik, uporaba sinonimov ali parafraz, izumljanje novih besed.

POSREDNE STRATEGIJE

Sklop D: METAKOGNITIVNE STRATEGIJE: pregled nad lastnim učenjem; uporaba znanih učnih gradiv pri lastnem načrtovanju učenja; odločitev posameznika, ali se bo posvetil podrobnostim ali celoti; ugotavljanje, kako deluje učenje tujega jezika pri posamezniku; organiziranje lastnega učenja (urnik, okolje, zvezek itd.); določanje ciljev; prepoznavanje cilja posamezne naloge v tujem jeziku; načrtovanje nalog v tujem jeziku; iskanje priložnosti za vajo; opažanje svojih napak in učenje iz njih; vrednotenje svojega napredka.

Sklop E: ČUSTVENE STRATEGIJE: zmanjševanje tesnobe; opogumljanje s pozitivnimi mislimi; odločanje za majhna tveganja; nagrajevanje samega sebe; opazovanje lastne napetosti; pisanje dnevnika; pogovor o svojih občutkih in stališčih do učenja jezika.

Sklop F: DRUŽBENE STRATEGIJE: postavljanje vprašanj, da bi dobili pojasnilo; prošnje za izboljšanje; sodelovanje z drugimi učenci; sodelovanje z drugimi kompetentnimi govorci tujega jezika; razvijanje (med)kulturne zavesti; ozavestenje mišljenja in čustvovanja drugih.

Vprašalnik sem vnesla v spletno platformo za izvedbo anket 1ka in ga distribuirala po socialnem omrežju Facebook. Udeleženci so bili obveščeni, da bodo rezultati anonimni, in so izpolnjevali anketo v obdobju od 25. 6. 2023 do 4. 9. 2023.

Rezultati vprašalnika so interpretirani kot številčne ocene. Frekvenčne ravni so opredeljene z Likertovo lestvico od 1 do 5. Anketni vprašalnik sestoji iz dveh delov: prvi del zadeva raz-

delitev na dijake in študente, drugi pa sestoji iz 50 enot, ki so razdeljene na 6 delov: del A: Spominske strategije (vprašanja od 1 do 9 = 9 enot); del B: Kognitivne strategije (vprašanja od 10 do 23 = 14 enot); del C: Kompenzacijske strategije (vprašanja od 24 do 29 = 6 enot); del D: Metakognitivne strategije (vprašanja od 30 do 38 = 9 enot); del E: Čustvene strategije (vprašanja od 39 do 44 = 6 enot); del F: Družbene strategije (vprašanja od 45 do 50 = 6 enot). Nato sem podatke zbrala v Excelu in naredila analizo.

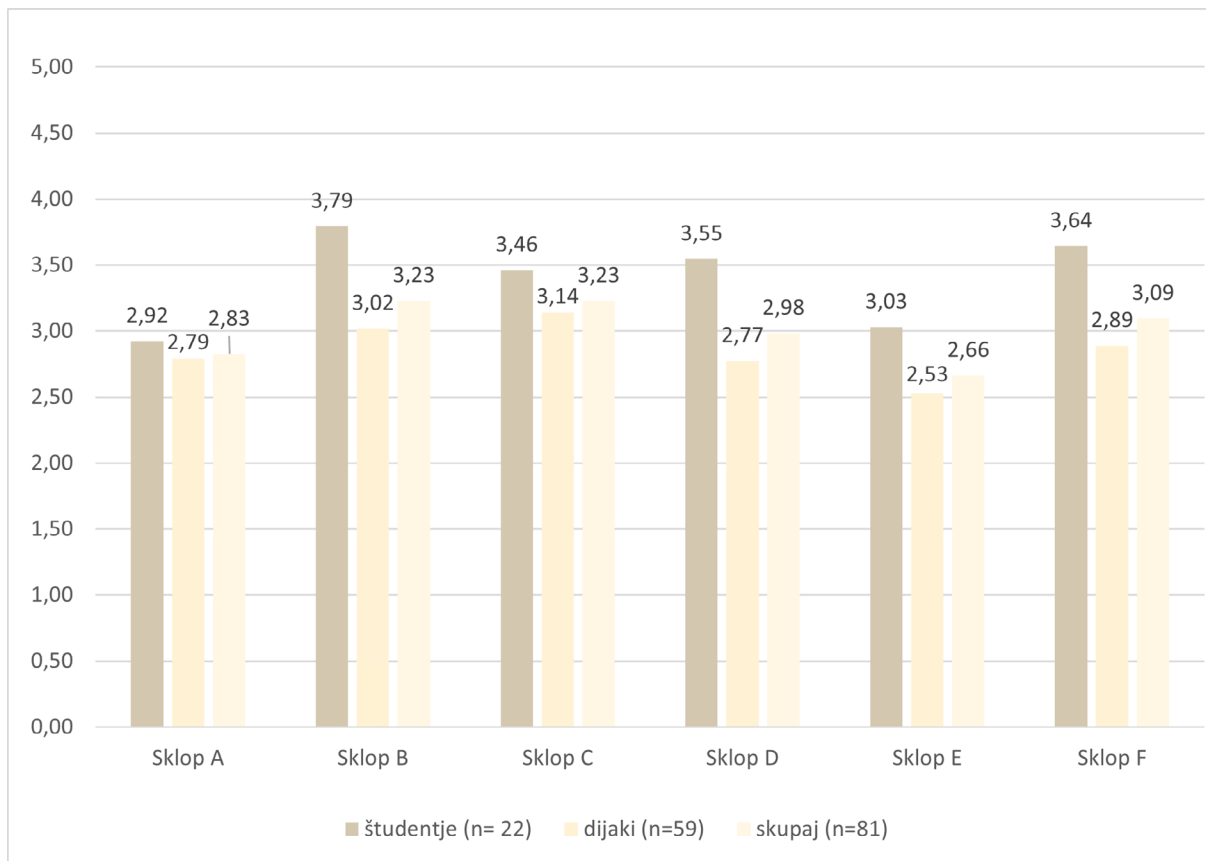
5 Rezultati in analiza

S Prikaza 1 je razvidno, da skupno povprečje odgovorov vseh sklopov spada v skupino strategij, ki jih udeleženci uporabljajo »včasih«. Nobena izmed navedenih strategij ni bila ovrednotena z oceno, nižjo od $x = 1,4$ (niti skupno, niti posamezno študentje, posamezno dijaki), kar bi pomenilo, da bi udeleženci to strategijo uporabljali »nikoli ali skoraj nikoli«. Prav tako frekvenca ni presegala ocene $x = 4,4$; torej udeleženci nobene strategije ne uporabljajo »vedno ali skoraj vedno«. Dijaki in študentje se najmanj poslužujejo čustvenih strategij ($x = 2,66$); nekoliko več jih uporabljajo študentje ($x = 3,03$ proti $x = 2,53$ dijaki). Najpogostejše so bile uporabljene kognitivne ($x = 3,23$) in kompenzacijske strategije ($x = 2,23$), pri čemer kognitivne strategije uporablja več študentov ($x = 3,79$; tudi najvišji dobljen povprečni rezultat v raziskavi, ki pa spada v skupino »na splošno«) kot dijakov ($x = 3,02$). Kompenzacijske strategije uporablja nekoliko manj študentov v primerjavi s kognitivnimi ($x = 3,46$) in nekoliko več dijakov ($x = 3,14$). V skupnem povprečju so kognitivnim in kompenzacijskim strategijam sledile družbene strategije ($x = 3,09$), metakognitivne strategije ($x = 2,98$) ter spominske strategije ($x = 2,83$). Družbene strategije uporablja več študentov ($x = 3,64$) kot dijakov ($x = 2,98$), prav tako se več študentov ($x = 3,55$) kot dijakov ($x = 2,77$) poslužuje metakognitivnih strategij in spominskih strategij (študentje $x = 2,92$; dijaki $x = 2,79$).

Študentje torej največ uporabljajo kognitivne strategije ($x = 3,79$), sledijo jim družbene strategije ($x = 3,64$), metakognitivne strategije ($x = 3,55$), kompenzacijske strategije ($x = 3,46$), čustvene strategije ($x = 3,03$) in spominske strategije ($x = 2,92$). Pri dijakih je

nekoliko drugače: največ se poslužujejo kompenzacijskih strategij ($x = 3,14$), sledijo jim kognitivne strategije ($x = 3,02$), družbene strategije ($x = 2,89$), spominske strategije ($x = 2,79$), metakognitivne strategije ($x = 2,77$), najmanj pa uporabljajo čustvene strategije ($x = 2,53$).

Prikaz 1: povprečje odgovorov za dijake, študente in skupno povprečje udeležencev po sklopih

Razpon povprečnih rezultatov je bil interpretiran po Oxford:

- 4,5-5 vedno ali skoraj vedno
- 3,5-4,4 na splošno
- 2,5-3,4 včasih
- 1,5-2,4 običajno ne
- 1-1,4 nikoli ali skoraj nikoli

Študenti največ uporabljajo kognitivne, družbene in metakognitivne strategije, vse pa spadajo v kategorijo »na splošno«. Dijaki največ uporabljajo kompenzacijske, kognitivne in družbene strategije, ki spadajo v kategorijo »včasih«. Razlika v razponu ocen je najverjetneje povezana s stopnjo zavedanja učenja; ker imajo študentje veliko več izkušenj z učenjem tujega jezika, so posledično tudi bolj vešči pri uporabljanju učnih strategij. Študentje se verjetno tudi bolj zavedajo sebe in svoje osebnosti, zato lahko bolje vrednotijo, katera učna strategija je pri določeni snovi bolj ustrezna za njih. Izbira učnih strategij je »odvisna od učenčevega stila, etno-kulturološkega ozadja, učnih izkušenj, afektivnih osebnostnih dejavnikov, konkretnih osebnih izjem, ciljev in smotrov.« (Šifrar Kalan, 2008, S. 38) Študentje imajo tudi večjo zmožnost preverjanja sproti usvojenega znanja. Prav tako so bolj vešči v družbenih strategijah kot dijaki; lažje se sodelujejo z drugimi govorci, jim postavljajo dodatna podvprašanja in jih prosijo za preverjanje napak. Zaradi več izkušenj so se zmožni tudi bolje organizirati pri učenju, imajo večji pregled nad lastnim učenjem, lažje vrednotijo svoj napredek in se učijo iz napak. Po drugi strani je na podlagi rezultatov razvidno, da se dijaki najbolj poslužujejo kompenzacijskih strategij, kar verjetno izhaja iz bolj omejenega jezikovnega znanja kot pri študentih. Lahko tudi ugotavljajo bistvo sporočila in ustvarjajo strukture, ki jih povezujejo med seboj. Največja razlika v povprečju ocen med dijaki in študenti je pri metakognitivnih strategijah (0,78). To bi lahko bilo povezano z različnimi predmeti, ki jih imajo dijaki, pri čemer jih večina nima povezav s tujim jezikom, čeprav se lahko nekatere učne strategije aplicirajo tudi pri učenju drugih predmetov, v primerjavi s študenti, ki imajo več izkušenj z učenjem, pa so tudi manj vešči v organizaciji in načrtovanju učenja, pri določanju ciljev, vrednotenju svojega napredka in iskanju priložnosti za vajo.

Če bi razširili prvi del vprašalnika na več spremenljivk, bi najverjetneje dobili drugačne rezultate; na rezultate bi verjetno vplivala leta učenja tujega jezika tako pri dijakih kot pri študentih, lahko bi dodali tudi kategorijo spola in odrasle učence, ki se jezike učijo izven šole kot institucije, dijake bi lahko razporedili po regijah in bi tako dobili prikaz uporabe učnih strategij pri učenju tujih jezikov na gimnazijah v različnih slovenskih regijah.

6 Zaključek

Analiza raziskave na podlagi anketnega vprašalnika kaže na pomen učnih strategij pri učenju tujega jezika pri dijakih in študentih. Opažene so nekatere razlike pri izbiri učnih strategij, ki so med drugim povezane s stopnjo znanja tujega jezika in leti učenja, pa tudi s starostjo, saj so starejši udeleženci (študentje) večkrat izbirali kompleksnejše učne strategije, ki so pogojene tudi s socialnimi veščinami, izkušnjami, samozavedanjem in navsezadnje z odraslostjo.

Učne strategije usmerjajo učenje in udeleženci jih uporabljajo glede na učno situacijo, zato pri različnih nalogah, s katerimi učenci urijo različne jezikovne spretnosti (branje, pisanje, govor, poslušanje), uporabljajo različne strategije, ki jih opredelijo kot primerne, da bi uskladiščili nove informacije, jih priklicali nazaj v spomin in prišli do cilja – do usvojitve novega znanja. Učne strategije posledično pripomorejo k olajšanju učenja in ga naredijo bolj prijetnega, posameznik pa dobi občutek, da je nekaj usvojil, s čimer je proces učenja sprejet kot prijetnejši. Pri tem je pomembno poudariti, da ni ene pravilne poti do znanja, ampak k cilju vodi več poti, posameznik pa si jo določa sam. Učenec (dijak/študent) postaja samostojnejši, svoje znanje lahko uporabi pri različnih predmetih, zavedanje o učenju tujega jezika pa lahko prenese na druge učne situacije in kasneje v življenje.

7 Literatura

Oxford, R. (1989). Strategy Inventory for Language Learning (SILL). Abgerufen am 4. September 2023, von https://www.sprachenzentrum.fu-berlin.de/slz/lernen_zu_lernen/bilder_und_pdf/pdf/Lernstrategien_entdecken4.pdf

Šifrar Kalan, M. (2008). Učne strategije pri učenju tujega jezika. Skela, J., *Učenje in poučevanje tujih jezikov na Slovenskem: pregled sodobne teorije in prakse* (S. 30–51). Tangram.

8 Priloge

Priloga 1 – Preveden anketni vprašalnik (Oxford 1990)

Sklop A

1. Vedno poskušam vzpostavljati povezave med tem, kar že vem, in med tem, kar se naučim pri učenju tujega jezika.
2. Nove besede uporabljam v povedih, da bi si jih lažje zapomnil/-a.
3. Zvok novih besed povezujem s sliko, da bi si jih bolje zapomnil/-a.
4. Novo besedo se naučim tako, da si predstavljam situacijo, v kateri bi lahko uporabil/-a to besedo.
5. Da bi si bolje zapomnil/-a nove besede v tujem jeziku, uporabljam rime.
6. Da bi si bolje zapomnil/-a nove besede v tujem jeziku, uporabljam kartice.
7. Da bi si bolje zapomnil/-a nove besede v tujem jeziku, oponašam njihov pomen.
8. Pogosto ponavljam novo snov.
9. Nove besede v tujem jeziku si zapomnim tako, da jim pri ponavljanju določim prostor - na primer na določeni strani v knjigi/zvezku, na določenem znaku ali v prostoru, ki mi je poznan.

Sklop B

10. Večkrat izgovorim ali napišem nove besede.
11. Poskušam posnemati materno govorco.
12. Vadim glasove v tujem jeziku.
13. Besede, ki jih v tujem jeziku poznam, uporabljam v različnih situacijah.
14. Začenjam pogovore v tujem jeziku.
15. Gledam filme in oddaje ter poslušam radio v tujem jeziku.
16. V tujem jeziku berem za lastno zadovoljstvo.

17. V tujem jeziku zapisujem kratke zapiske, sporočila, pisma in poročila.
18. Besedilo v tujem jeziku prvič preberem globalno, da razumem njegovo bistvo, nato pa ga bolj natančno preberem še enkrat.
19. Iščem podobnosti med besedami v tujem jeziku in maternem jeziku (ali v drugem tujem jeziku).
20. Poskušam najti strukture v tujem jeziku.
21. Pomen besede iščem tako, da besedo razdelim na manjše dele, ki jih razumem.
22. Poskušam se izogniti dobesednemu prevajanju.
23. Obnavljam novice, ki jih berem ali poslušam v tujem jeziku.

Sklop C

24. Da bi razumel/-a neznane besede v tujem jeziku, poskušam uganiti njihov pomen.
25. Če v pogovoru ne poznam potrebne besede v tujem jeziku, si pomagam z mimiko in gestiko.
26. Če ne poznam potrebnih besed v tujem jeziku, si jih izmislim.
27. Ko berem besedila v tujem jeziku, ne preverim pomena vsake posamezne besede.
28. V pogovoru poskušam uganiti, kaj bo rekel moj sogovornik.
29. Če v tujem jeziku ne poznam ustrezne besede, skušam najti sinonim ali parafrazo.

Sklop D

30. Iščem različne priložnosti, v katerih lahko govorim v tujem jeziku.
31. Zapišem si napake, ki jih delam v tujem jeziku, in jih poskušam odpraviti.
32. Če kdo govori v tujem jeziku, sem še posebej pozoren/-a.
33. Iščem načine, da bi postal/-a boljši/-a učenec/-ka tujega jezika.
34. Svoj urnik si zastavim tako, da imam čas za učenje tujega jezika.

35. Iščem osebe, s katerimi lahko vadim tuj jezik.
36. Iščem priložnosti, v katerih lahko berem v tujem jeziku.
37. Imam jasne cilje, zaradi katerih izboljšujem svoje znanje tujega jezika.
38. Opazujem svoj napredek pri tujem jeziku.

Sklop E

39. Poskušam se sprostiti, ko me je pri uporabi tujega jezika strah.
40. Spodbujam se, da govorim v tujem jeziku, če me je strah, da bi naredil/-a napako.
41. Če sem pri učenju tujega jezika uspešen/-a, se nagradim.
42. Pri učenju ali uporabi tujega jezika sem pozoren/-a na morebitno napetost ali živčnost.
43. Svoje občutke zapišem v svoj dnevnik učenja.
44. O svojih občutkih pri učenju tujega jezika se pogovarjam z drugimi.

Sklop F

45. Če česa v tujem jeziku ne razumem, prosim osebo, s katero se pogovarjam, naj govori počasneje ali naj to ponovi.
46. Ko govorim v tujem jeziku, prosim materno govorce, da me pri govorjenju dopolnijo ali popravijo.
47. Tuj jezik vadim z drugimi učenci.
48. Za pomoč pri učenju tujega jezika prosim materno govorce.
49. Zastavljam vprašanja v tujem jeziku.
50. Poskušam spoznati tudi kulturo tujega jezika.